

Stworzenie potrzebujące zbawienia – człowiek

„Wierzę, że Bóg stworzył mnie (...) że mi dał ciało i duszę, oczy, uszy i wszystkie członki, rozum i wszystkie zmysły...” (Mały katechizm, Część druga, Pierwszy artykuł) – takie rozpoczęcie przez Marcina Lutra objaśnienia pierwszego artykułu Apostolskiego Wyznania Wiary dają jasno do zrozumienia, że człowiek jest Bożym stworzeniem.

Upadek w grzech

Stworzenie to jednak popadło w grzech: „Kościoły nasze nauczają także, iż po upadku Adama wszyscy ludzie wydani na świat w sposób naturalny – rodzą się z grzechem, tj. bez bojaźni Bożej, bez ufności ku Bogu i ze złymi pożądaniami, iż ta ułomność, czyli przyrodzone skażenie, prawdziwie jest grzechem, ściągającym wieczne potępienie i śmierć na tych, co się nie narodzą na nowo przez chrzest i Ducha Świętego. Kościoły nasze potępiają pelagian i innych, którzy przeczą temu, że owo przyrodzone skażenie jest grzechem, i przyćmiewają chwałę zasługi oraz dobrodziejstw Chrystusa, utrzymując, iż człowiek może osiągnąć usprawiedliwienie przed Bogiem własną mocą i rozumem.” (Wyznanie Augsburskie, art. II). Człowiek jest naznaczony grzesznością, która oddziela go od Boga. Grzech w rozumieniu drugiego artykułu Wyznania Augsburskiego nie jest w pierwszym rzędzie czynem skierowanym przeciw Bogu, ale postawą braku bojaźni i ufności Bogu, przez którą człowiek nie tylko odwraca się od Boga, ale też nie jest w stanie zrobić nic by zmienić swą sytuację. Z postawą tą nieodłącznie związane są złe pożądliwości, które powodują, że człowiek popełnia konkretne grzeszne, a więc sprzeczne z wolą Bożą, czyny.

Całkowita grzeszność człowieka i jej skutki

Człowiek jest całkowicie grzeszny, jego natura jest zupełnie zepsuta. Ze względu na to: „O wolnej woli Kościoły nasze uczą, że wola ludzka ma pewną swobodę w wypełnianiu sprawiedliwości cywilnej i w wyborze tego, co podlega władzy rozumu, wszakże bez Ducha Świętego nie ma mocy wypełniania sprawiedliwości Bożej lub duchowej, jako że „człowiek zmysłowy nie pojmuje tych rzeczy, które są Ducha Bożego”. (Wyznanie Augsburskie, art. XVIII). Człowiek posiada wolną wolę tylko odnośnie spraw, które dotyczą jego ziemskiego życia, nie ma jej zaś w odniesieniu do kwestii swojego zbawienia. W tej ostatniej sprawie zdany jest wyłącznie na łaskę Bożą objawioną w Jezusie Chrystusie.

Grzech dokonał zniszczeń w człowieku. Utracił on daną mu przez Boga pierwotną sprawiedliwość oraz darowane mu przez Boga obraz i podobieństwo Boże (por. 1 Księga Mojżeszowa 1,27). Mimo to pozostaje on nadal stworzeniem Bożym. To nie Bóg jest źródłem grzechu: „Kościoły nasze uczą o przyczynie grzechu, że choć Bóg stwarza i zachowuje przyrodę, to przyczyną grzechu jest wola złych, mianowicie diabła i niepobożnych ludzi. Wola ta, gdy Bóg nie przyjdzie z pomocą, odwraca się od Boga, jak mówi Chrystus w Ewangelii wg Jana, r. 8: (Diabeł), gdy mówi kłamstwo, ze swego własnego mówi.” (Wyznanie Augsburskie, art. XIX).

Simul iustus et peccator

Moc grzechu pozostaje w człowieku, także wierzącym, aż do jego śmierci. Opisuje to formuła Marcina Lutra simul iustus et peccator – zarówno sprawiedliwy i grzeszny.

Człowiek wierzący otrzymał już w darze sprawiedliwość Chrystusa, na jej podstawie jest więc sprawiedliwy, jednak ze względu na zepsucie swojej natury pozostaje aż do śmierci grzesznikiem: „Co dotąd zawsze i pilnie o usprawiedliwieniu nauczałem, tego w najmniejszej mierze nie mogę zmienić, mianowicie że my – jak to Piotr powiada w Dziejach Apostolskich 15, 9 – przez wiarę otrzymujemy inne, nowe i czyste serce i że Bóg przez wzgląd na Chrystusa, naszego pośrednika, uznaje nas za sprawiedliwych i świętych. A chociaż grzech w ciele nie jest jeszcze całkiem zniesiony i umarły, jednak Bóg nie chce nam go zaliczać ani pamiętać” (Artykuły Szmalkaldzkie III,13).

Literatura podstawowa:

Księgi Wyznaniowe Kościoła Luterańskiego, wyd. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała 2003.

Wyznanie augsburskie (Konfesja Augsburska) z 1530 r. Część pierwsza, przeł. z niemieckiego A. Wantuła, w: Wyznanie augsburskie (Konfesja Augsburska) z 1530 roku. 95 tez ks. Marcina Lutra z 1517 roku, seria: Biblioteki Klasyki Ewangelickiej, t. 1, wyd. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała 1999, ss. 25-45.

Grane L., Wyznanie augsburskie. Wprowadzenie w podstawowe myśli Reformacji luterańskiej, wyd. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała 2002, ss. 37-45.171-181.

Giertz B., Wierzyć po ewangelicku, wyd. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała 1994, ss. 41-46.

Sauter G., Podstawowe pytania wiary, wyd. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała 1997, ss. 141-151.

Uglorz M., Zarys nauki Kościoła luterańskiego, w: Świadectwo wiary i życia. Kościół luterański w Polsce wczoraj i dziś, wyd. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała 2004, ss. 38-39.

Więcej na ten temat:

Luter M., De Servo Arbitrio. O Niewolnej Woli, tłum. W. Niemczyk, wyd. Towarzystwo Upowszechniania Myśli Reformacyjnej Horn, Świątchłowice 2002.

Niemczyk W., Kontrowersja dogmatyczna między Erazmem a Lutrem na temat wolności ludzkiej woli, w: Teologia wiary. Teologia ks. dra Marcina Lutra i ksiąg wyznaniowych Kościoła luterańskiego, red. M. Uglorz, wyd. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała 2007, ss. 180-202.

Sauter G., Być człowiekiem – człowiekiem pozostać. Zarys antropologii teologicznej, wyd. Chrześcijańska Akademia Teologiczna, Warszawa 2005.

Sauter G., Obraz człowieka w ujęciu Marcina Lutra, w: Misterium Verbi, red. H. Muszyński, A. Skowronek, wyd. Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa 1985, ss. 204-223.

Uglorz M. J., Gniew Boży w teologii Lutra i ksiąg wyznaniowych Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, w: Teologia wiary. Teologia ks. dra Marcina Lutra i ksiąg wyznaniowych Kościoła luterańskiego, red. M. Uglorz, wyd. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała 2007, ss. 16-30.

Uglorz M. J., Współczesne poglądy teologów ewangelickich na temat grzechu

pierworodnego, w: Teologia wiary. Teologia ks. dra Marcina Lutra i ksiąg wyznaniowych Kościoła luterańskiego, red. M. Uglorz, wyd. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała 2007, ss. 149-179.

Uglorz M., Nauka o grzechu pierworodnym w teologii ks. M. Lutra i w księgach wyznaniowych Kościoła luterańskiego, „Rocznik teologiczny” r. 43: 2001, z. 2, wyd. Chrześcijańska Akademia Teologiczna, ss. 93-105.

Sojka J., Całkowicie grzeszny, „Zwiastun” r. 2012, nr 21, ss. 10-12.

Sojka J., Kim jest człowiek? – perspektywa filozoficzna i teologiczna, „Zwiastun” r. 2012, nr 22, ss. 10-12.

Sojka J., Spór z humanizmem o wolność woli – Marcin Luter a Erazm z Rotterdamu, „Zwiastun” r. 2012, nr 24, ss. 10-12.

Sojka J., O grzechu pierworodnym, „Warto” r. 2008, z. 3, wyd. Wydawnictwo WARTO Centrum Misji i Ewangelizacji Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, ss. 40n.